

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain muuttamisesta sekä työttömyyskassalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysturvalakia ja työttömyyskassalakia muutettavaksi. Osa-aikatyötä tekevien työttömyysturvaa ehdotetaan parannettavaksi siten, että jos työsuhde työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutetaan osa-aikaiseksi, työntekijällä olisi oikeus sovitettuun työttömyyspäivärahaan. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi määräajasta, jonka henkilö voisi ilman hyväksyttävää syytä olla poissa työmarkkinoilta poissaolon vaikuttamatta työttömyyspäivärahan saamiseen. Määräaika olisi käytännössä omaksutun kuuden viikon asemesta kolme kuukautta.

Esityksen mukaan tarkoituksena on lisäksi kehittää ja yksinkertaistaa työttömyysturvan toimeenpanoa. Työttömyysturvan työvoimapolitiittisten asioiden käsittelyn nopeuttamiseksi ehdotetaan, että työvoimapolitiittisen lausunnon antaisi pääasiallisesti työvoimatoimisto. Samalla ehdotetaan työvoimapolitiittisiin lausuntoihin kohdistuvan oikaisumenettelyn käyttöönottoa. Ammatilliseen koulutukseen osallistuminen ehdotetaan koskemaan myös 18- ja 19-vuotiaita. Työvoimapolitiittisen lausuntokäytännön yhtenäistämiseksi ehdotetaan siihen liittyvää muutoksenhakumenettelyä kehitettäväksi valtion-asiamiesjärjestelmällä. Lausuntojen yhtenäistämiseksi ehdotetaan myös työttömyysturvalain työvoimapolitiittisten määräaikojen asettamista ja kulumista koskevia säännöksiä selkeytettäväksi.

Esityksessä ehdotetaan työvoimapolitiittisen lausunnon piirissä olevien ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan saamisen erityisedellytysten selvitysten siirtämistä maksajalaitosten tehtäviksi. Lisäksi lakiin ehdotetaan liittäviksi hallintomenettelylain mukaiset asiantuntijavirheen sekä kirjoitus- ja laskuvirheen korjaamista koskevat säännökset.

Esityksen tarkoituksena on myös tarkentaa työttömyyskassan jäsenyyttä ja jäsenmaksujen palauttamista koskevia säännöksiä.

Ehdotetuista työttömyysturvalain muutoksista aiheutuisi vuonna 1990 noin 4 miljoonan markan lisäkustannukset. Tästä olisi valtion osuus noin 2,1 miljoonaa markkaa, työnantajien osuus noin 1,7 miljoonaa markkaa ja työttömyyskassojen osuus noin 0,2 miljoonaa markkaa.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1990.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, kuitenkin siten, että työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 7 kohta tulisi voimaan 1 päivänä lokakuuta 1990. Työttömyysturvalain 19 §:n 1 momenttia sovellettaisiin myös henkilöön, jonka työsuhde on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osa-aikaiseksi ennen tämän lain voimaantuloa.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
PERUSTELUT	3	1.1.10. Työttömyyspäiväraha työsopi-	
1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset	3	muslain 39 a §:n mukaisissa työ-	
1.1. Työttömyysturvalaki	3	ajan lyhentämistapauksissa	6
1.1.1. Työvoimapolitiittisten lausuntojen		1.1.11. Eroraha, hoitotuki ja vammais-	
antaminen ja oikaisumenettely	3	tuki	6
1.1.2. Ansioon suhteutetun työttömyys-		1.1.12. Päätöksen poistaminen	7
päivärahan saamisen erityisedelly-		1.1.13. Asiavirheen sekä kirjoitus- ja las-	
tysten poistaminen sitovan lausun-		kuvirheen korjaaminen	7
non piiristä	3	1.1.14. Itseoikaisu	7
1.1.3. Työttömyyspäiväraha työajan ly-		1.1.15. Valtionasiamies	7
hentämistapauksissa ja tilapäinen		1.2. Työttömyyskassalaki	8
vanhempainraha	3	2. Esityksen taloudelliset vaikutukset	8
1.1.4. Työvoimapolitiittiset kolmen ja kuu-		3. Voimaantulo	8
den viikon määräajat sekä 7 §:n 1			
momentin sanamuodon tarkennus ..	4	LAKITEKSTIT	10
1.1.5. Kahdeksan viikon työssäoloedelly-		1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	10
tyksen täyttyminen koulutuksessa ..	4	2. Laki työttömyyskassalain 3 ja 4 §:n muuttami-	
1.1.6. Ammatilliseen koulutukseen osal-		sesta	14
listumisen laajentaminen 18—19-			
vuotiaisiin	5	LIITE	15
1.1.7. Lyhytaikaisesta työstä kieltäytymi-		Rinnakkaistekstit	15
sen ja omasta syystä johtuvan työt-		1. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	15
tömyyden aiheuttamien työvoima-		2. Laki työttömyyskassalain 3 ja 4 §:n muuttami-	
politiittisten määräaikojen yhden-		sesta	23
mukaistaminen	5		
1.1.8. Pitkähkön ajan määrittely	5		
1.1.9. Työttömyyspäiväraha merimieslais-			
sa tarkoitetun työsuhteen irtisano-			
misen riittauttamistapauksissa	5		

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Työttömyysturvalaki

1.1.1. Työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen ja oikaisumenettely

Työttömyysturvan työvoimapolitiittisten asioiden käsittelyn nopeuttamiseksi ehdotetaan työttömyysturvalain 3 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että työvoimapolitiittisen lausunnon antaisi pääasiallisesti työvoimatoimisto. Työvoimatoimisto voisi siirtää lausunnon antamisen työvoimatoimikunnalle silloin, kun lausunnolla on yleistä työvoimapolitiittista merkitystä tai työvoimatoimisto katsoo siirtämisen muusta erityisestä syystä aiheelliseksi.

Samalla ehdotetaan työttömyysturvalain 3 §:ään lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan se, joka on tyytymätön työvoimatoimiston antamaan lausuntoon, saisi hakea työvoimatoimikunnalta kirjallisesti lausunnon oikaisua viimeistään 14 päivänä sen jälkeen kun hän sai tiedon työvoimatoimiston lausunnosta. Lausunto- ja oikaisumenettelystä säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Valitusmenettely työttömyysturvalautakuntaan ja vakuutusoikeuteen säilyisi ennallaan.

1.1.2. Ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan saamisen erityisedellytysten poistaminen sitovan lausunnon piiristä

Työttömyysturvalain (602/84) 3 §:n 3 momentin mukaan työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä. Työvoimaviranomaiset antavat pääsääntöisesti lausunnot ilman työttömyysturvan maksajan nimenomaista pyyntöä. Sitova lausunto annetaan muun muassa työttömyysturvalain 16 §:n 4 ja 5 momentin mukaisista edellytyksistä, jotka koskevat ansioon suhteutettua päivärahaa. Ansioturvan saami-

sen erityisedellytyksenä on, että vakuutettu on lain 16 §:ssä säädettyllä tavalla täyttänyt työssäoloehdon 24 kuukauden tarkastelujakson aikana. Pykälän 4 momentin mukaan tarkastelujaksoa voidaan pidentää, jos henkilö on sairauden, laitoshoidon, asevelvollisuuden, opintojen, lastenhoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta estynyt ole-masta työmarkkinoilla. Pykälän 5 momentin mukaan vakuutetulla ei ole oikeutta ansioturvan saamiseen oltuaan ilman hyväksyttävää syytä poissa työmarkkinoilta yli kuusi kuukautta ennen kuin hän on täyttänyt poissaolon jälkeen työssäoloehdon.

Lain 16 §:n 4 ja 5 momentin säännöksillä ei ole työvoimapolitiittista merkitystä, koska kysymyksessä on ansioturvaan liittyvä erityisehto. Lausunnon antaminen kyseisistä edellytyksistä edellyttää työvoimaviranomaisilta tietoja, joita niillä ei ole tai joita ne eivät muita tehtäviään varten tarvitse. Työvoimatoimistolla ei muun muassa ole tietoa siitä, kuinka kauan hakija on ollut vakuutettuna. Lausuntoa varten joudutaan selvittämään hakijan työhistoriaa jopa vuosien ajalta. Muiden lausunnonannon piiriin kuuluvien asioiden osalta riittää yleensä kuuden viimeisen viikon työhistoria.

Koska mainittujen erityisedellytysten tutkiminen soveltuu parhaiten työttömyysturvan maksajan selvittettäväksi, jolloin työvoimapolitiittista lausuntoa ei tarvittaisi, ehdotetaan työttömyysturvalain 3 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että lainkohdasta poistettaisiin viittaus 16 §:n 4 ja 5 momenttiin.

1.1.3. Työttömyyspäiväraha työajan lyhentämistapauksissa ja tilapäinen vanhempienraha

Työntekijöiden säännöllistä työaikaa voidaan lyhentää sopimalla asiasta työehtosopimuksilla tai säätämällä asiasta lailla. Työajan lyhentämisen tarkoituksena voi olla työajan yleinen lyhentäminen kaikkien työntekijöiden osalta tai työajan lyhentäminen joidenkin erityisryhmien osalta esimerkiksi perhepolitiittisista

syistä. Erityisryhmistä voidaan mainita esimerkiksi pienten lasten vanhemmille 1 päivästä elokuuta 1988 alkaen annettu mahdollisuus päivittäiseen työajan lyhentämiseen tietyillä edellytyksillä. Yleisestä työajan lyhentämisestä on sovittu tulopoliittisissa kokonaisratkaisuisa. Tulopoliittisilla kokonaisratkaisuilla työaika on eri työaloilla lyhennetty ansiotasoa alentamatta antamalla työntekijälle palkallisia vapaapäiviä tai sisällyttämällä ansiokompensaatio palkkaan. Koska edellä mainituissa tapauksissa on kysymys työajan lyhentämisestä eikä työttömyydestä, ei työttömyyspäivärahaa tällöin tulisi maksaa työajan lyhennysajalta. Kun työaika lyhennetään antamalla työntekijöille vapaata, ei kysymyksessä voida katsoa olevan työttömyysturvalain 17 tai 18 §:n mukainen lomautus. Tämän vuoksi ehdotetaan 5 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työehtosopimuksen tai lakiin perustuvalta työajan lyhennysajalta.

Joidenkin työntekijäryhmien kohdalla työajan lyhennys voi perustua pelkästään työ sopimukseen. Lain 5 §:n 1 momenttia olisi tarkoitettu soveltaa myös silloin, kun työ sopimuksella on sovittu lain tai työehtosopimuksen mukaista lyhennystä vastaavasta työajan lyhentämisestä.

Työttömyyspäivärahan maksamista ei estäisi työajan lyhennyspäivän sattuminen työttömyys- tai lomautuspäivälle. Kokonaan lomautetulla tai työttömällä olisi siis oikeus työttömyyspäivärahaan myös työttömyysaikaisilta työajan lyhennyspäiviltä. Lyhennettyä työviikkoa tekevällä olisi myös oikeus työttömyyspäivärahaan, vaikka työajan lyhennyspäivä osuisi lomautuspäiväksi. Henkilöllä olisi oikeus työttömyyspäivärahaan myös silloin, kun hänet on lomautettu sillä perusteella, että hänellä ei ole oikeutta samaan työajan lyhennykseen kuin muilla työntekijöillä eikä työnantaja ole osoittanut hänelle työtä.

Hallitus tulee antamaan Eduskunnalle esityksen laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on säätää laissa nykyään valtioneuvoston päätöksellä sairaan lapsen hoidosta tai kuntoutuksesta lapsen vanhemmille maksettavasta avustuksesta. Esityksen mukaan avustustermi muuttuisi tilapäiseksi vanhempainrahaksi. Tilapäistä vanhempainrahaa suoritettaisiin siltä ajalta, jonka vanhempi on alle 16-vuotiaan lapsensa sairaanhoidon tai kuntoutukseen osallistumisen johdosta estynyt tekemään omaa tai toisen työtä. Tilapäinen

vanhempainraha on sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan suuruinen. Koska tässä tapauksessa kysymyksessä ei ole työttömyys, ehdotetaan työttömyysturvalain 5 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan, jos hän saa tilapäistä vanhempainrahaa.

1.1.4. Työvoimapolitiittiset kolmen ja kuuden viikon määräajat sekä 7 §:n 1 momentin sanamuodon tarkennus

Työttömyysturvalain 7 §:n 1 momentissa, 9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa ja 13 §:n 2 momentissa on säädetty määräaikoja, joina henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysturvaan. Määräajat on määritelty siten, että ne kuluvat työssä tai työnhakijana ollessa. Säännökset edellyttävät, että määräaikojen kulumista seurataan jatkuvasti ja määräaikoja tulee pidentää mahdollista keskeytymistä vastaavalla ajalla. Menettely aiheuttaa säännöksen työvoimapolitiittiseen merkitykseen nähden suhteettomasti työtä sekä työvoimatoimistoille että työttömyysturvan maksajille. Tämän vuoksi ehdotetaan mainittujen määräaikojen laskentaa muutettavaksi siten, että määräajat olisivat kiinteitä, jolloin niiden päättymisaika tiedettäisiin etukäteen.

Samalla esitetään 7 §:n 1 momentin sanamuotoa tarkennettavaksi.

1.1.5. Kahdeksan viikon työssäoloedellytyksen täytyminen koulutuksessa

Työttömyysturvalain 8, 9 ja 11 §:n paikkaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että 8 § siirtyy 11 §:ksi, 9 § siirtyy 8 §:ksi ja 11 § siirtyy 9 §:ksi. Lisäksi pykälä ehdotetaan muutettavaksi.

Voimassa olevan 9 §:n mukaan kahdeksan viikon työssäolokarenssin voi saada myös kiellettyä koulutuksesta. Saatu karenssi ei kuitenkaan kulu koulutuksessa. Tämän vuoksi ehdotetaan 11 §:ksi siirtyvää 8 §:ää muutettavaksi siten, että jos henkilö osoittaa koulutus halukkuutensa osallistumalla koulutukseen, kahdeksan viikon työssäoloedellytys täytyisi myös koulutuksessa.

Lain 8 §:ksi siirtyvästä 9 §:stä ehdotetaan poistettavaksi viittaus 7 ja 8 §:ään. Nykyinen viittaussäännös on epäselvä, eikä siitä käy ilmi, miltä osin 7 ja 8 §:n säännöksiä sovelletaan

koulutuksesta kieltäytyneisiin henkilöihin. Viitauksen on katsottava tarkoittavan ainoastaan määräaika säännöksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälään lisättäväksi oma määräaika säännös.

1.1.6. Ammatilliseen koulutukseen osallistumisen laajentaminen 18—19-vuotiaisiin

Työttömyysturvalain 8 §:ksi siirtyvässä 9 §:ssä on säädetty velvollisuudesta osallistua koulutukseen. Säännöksessä tarkoitettuna koulutuksena pidetään 17-vuotiaiden osalta ammatillista koulutusta, jossa oppilas saa koulutuksessa oleville kuuluvat kohtuulliset sosiaaliset edut ja jossa lukukausimaksu ei ylitä yleisissä ammattikouluissa oppilailta perittävää maksua. Säännös ehdotetaan koskemaan myös 18- ja 19-vuotiaita, joka lisäisi näiden ikäluokkien koulutukseen ohjaamista. Työllisyyskoulutuslain mukaan heitä ei voida ohjata työllisyyskoulutukseen kuin poikkeustapauksissa.

Koska ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain (498/83) 4 §:n mukaan opetus ammatillisessa oppilaitoksessa on oppilaalle maksuton, ehdotetaan, että lain 8 §:ksi siirtyvää 9 §:ää muutetaan vastaavasti.

1.1.7. Lyhytaikaisesta työstä kieltäytymisen ja omasta syystä johtuvan työttömyyden aiheuttamien työvoimapolitiittisten määräaikojen yhdenmukaistaminen

Työttömyysturvalain 7 §:n 1 momentin mukaan henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta hänelle tarjona olevaa sopivaa työtä, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeus työttömyyspäivärahaan alkaa vastaavasti kolmen viikon kuluttua. Lyhytaikaisesta työstä kieltäytymisen ja omasta syystä johtuvan työttömyyden kohtelun saattamiseksi yhdenmukaiseksi ehdotetaan 9 §:ksi siirtyvän 11 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että henkilöllä, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, tai on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeus

työttömyyspäivärahaan alkaa vastaavasti kolmen viikon kuluttua. Kolmen viikon määräaika ehdotetaan lisättäväksi myös 2 momenttiin (426/86).

1.1.8. Pitkähkön ajan määrittely

Työttömyysturvalain 11 §:n 1 momentin mukaan henkilö, joka on ollut pitkähkön ajan poissa työmarkkinoilta eikä voi esittää hyväksyttävää syytä poissaololleen, menettää oikeutensa työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajaksi. Muutoksenhakuelinten omaksuman tulokinnan mukaan pitkähkönä aikana pidetään noin kuutta viikkoa. Lainkohdan tarkoituksena voidaan katsoa olevan saada työtön heti työttömäksi jouduttuaan hakeutumaan nopeasti työnhakijaksi työvoimatoimistoon. Työvoimapolitiikan kannalta ei ole perustetta sille, että työtön, joka haluaa jonkin aikaa omalla kustannuksellaan olla poissa työmarkkinoilta, menettää oikeutensa päivärahaan vielä kuuden viikon ajaksi. Työvoimapolitiittisesti on järkevää, että ihmiset hakevat työtä vasta siinä vaiheessa, kun he ovat valmiit ottamaan työtä vastaan. Jos työttömyysturvan menettämisen uhka on perusteena työnhakijaksi ilmoittautumiselle, edellytykset työvoimatoimiston tehokalle toiminnalle heikkenevät. Näillä perusteilla ehdotetaan pitkähköstä ajasta käytännössä omaksuttua kuuden viikon aikaa pidennettäväksi kolmeen kuukauteen. Yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi pitäisi sanottu aika säätää laissa. Tämän vuoksi ehdotetaan 9 §:ksi siirtyvään pykälään lisättäväksi uudeksi 4 momentiksi säännös, jonka mukaan työtön voisi olla poissa työmarkkinoilta kolme kuukautta ilman, että hän menettää oikeutensa työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Jos hän on tätä pitempään poissa, tulee hänellä olla siihen jokin hyväksyttävä syy.

1.1.9. Työttömyyspäiväraha merimieslaissa tarkoitetun työsuhteen irtisanomisen riitauttamistapauksissa

Työttömyysturvalain 11 §:n 2 momentin mukaan, jos työntekijä on tehnyt työsopimuksen irtisanomismenettelystä annetun lain (124/84) 10 §:n mukaisen ilmoituksen eikä tätä ilmoitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida

katsoa, että henkilö olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa annetun lainvoimaisen tuomion tai muun työ sopimuksen irtisanomismenettelystä annetun lain mukaan lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättäneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 1 momentissa tarkoitettua kuuden viikon ajalta 31 §:n säännöksiä.

Työ sopimuksen irtisanomismenettelystä annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan lakia ei sovelleta merimieslaissa (423/78) tarkoitettuun työsuhteeseen. Tämän vuoksi ehdotetaan työttömyysturvalain 9 §:ksi sisältyvään pykälään lisättäväksi uudeksi 3 momentiksi säännös, jonka mukaan irtisanotulle, merimieslain soveltamisalaaan kuuluvaa työtä tekeväälle työntekijälle voitaisiin maksaa työttömyyspäivärahaa viiden päivän omavastuuajan jälkeen, mikäli hän riitauttaa irtisanomisperusteen nostamalla kanteen kuuden kuukauden kuluessa työsuhteensa irtisanomisesta. Samoin on meneteltävä myös silloin, kun työntekijä on nostonut edellä mainitun ajan kuluessa kanteen työ sopimuksensa purkamisesta sillä perusteella, ettei olisi ollut olemassa edes työ sopimuksen irtisanomisperustetta. Työvoimatoimisto antaa 3 momentissa mainitussa tapauksessa sitovan lausunnon, jonka mukaan päiväraha voidaan maksaa, jos hakija muutoin täyttää päivärahan saamisen edellytykset. Lausuntoon merkitään myös päivä, jona työntekijä on nostonut kanteen. Sosiaalivakuutustoimikunta tai työttömyyskassa antaa hakijalle asiassa kirjallisen päätöksen, jossa todetaan, että päiväraha voidaan periä takaisin 1 momentissa tarkoitettua kuuden tai kolmen viikon ajalta, jos asiassa tehdyn lopullisen ratkaisun mukaan on katsottava, että hakija on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Päätöksessä on lisäksi todettava hakijan velvollisuus esittää selvitys asiassa tehdystä lopullisesta ratkaisusta.

Riidanalainen irtisanomisasiä on lopullisesti ratkaistu, kun asiasta on lainvoimainen tuomio, asia on sovittu työntekijän ja työnantajan välillä, asiasta on liittojen sopimus, kanteesta on luovuttu tai kanteesta ei ole nostettu määräajassa. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa annetun lopullisena pidettävän ratkaisun mukaan päättäneen työntekijästä johtuneesta syystä, aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään sovelletaan 31 §:n

säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua kuuden tai kolmen viikon ajalta.

Kun asiassa on annettu lopullisena pidettävä ratkaisu, kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston tai työttömyyskassan on pyydettävä työvoimatoimistolta uusi työvoimapolitiittinen lausunto.

Päivärahan saajan on 30 §:ssä säädetyn rangaistusseuraamuksen uhalla annettava lopullisesta ratkaisusta tieto sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle. Sosiaalivakuutustoimikunnan ja työttömyyskassan on seurattava, että päivärahan saaja toimittaa selvityksen asiassa tehdystä lopullisesta ratkaisusta.

1.1.10. Työttömyyspäiväraha työ sopimuslain 39 a §:n mukaisissa työajan lyhentämistapauksissa

Työ sopimuslakiin (320/70) on lisätty vuoden 1989 alusta voimaan tulleella lailla (723/88) uusi 39 a §, jonka mukaan työnantaja voi yksipuolisesti muuttaa työsuhteen osa-aikaiseksi irtisanomisajan päättymisestä lukien niillä edellytyksillä, joilla työ sopimus voidaan irtisanoa. Eduskunnan sosiaalivaliokunta piti lakiesitystä käsitellessään tärkeänä, että ryhdytään välittömästi toimenpiteisiin, jotta osa-aikaistettulla työntekijällä on oikeus soviteltuun päivärahaan. Valiokunnan mukaan yksipuolisesti osa-aikaistetun työntekijän oikeuden päivärahaan tulee vastata työttömänä osa-aikatyötä ottaneen työntekijän ja lyhennettyä työpäivää lomautuksen johdosta tekevän työntekijän oikeutta päivärahaan.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan työttömyysturvalain 19 §:n 1 momenttia (69/89) muutettavaksi siten, että jos työntekijän työaika on lyhennetty työ sopimuslain 39 a §:n mukaisesti, työntekijällä on oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan.

1.1.11. Eroraha, hoitotuki ja vammaistuki

Kansaneläkelain muuttamisesta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetulla lailla (123/88) on muutettu kansaneläkelain mukainen apu- ja hoitolisä hoitotueksi, minkä vuoksi ehdotetaan, että työttömyysturvalain 27 §:n 1 momentin (226/87) 2 kohtaa muutetaan vastaavasti. Samana päivänä annetulla vammaistukilailla (124/88) on kumottu 14 päivänä kesä-

kuuta 1951 annettu invaliidirahalaki (374/51) ja invalidiraha muutettu vammaistueksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että työttömyysturvalain 27 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainittu invalidiraha muutetaan vammaistukilain mukaiseksi vammaistueksi.

Valtion virkamiesten erorahasta määrättiin ennen valtioneuvoston päätöksellä (1075/77). Erorahaa koskevat säännökset lisättiin valtion virkamieslakiin (755/86). Tämän vuoksi ehdotetaan, että työttömyysturvalain 27 §:n 1 momentin 6 kohtaa muutetaan vastaavasti.

1.1.12. Päätöksen poistaminen

Työttömyysturvalain 43 §:n 3 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan ja kansaneläkelaitos vastaavasti sosiaalivakuutusomikunnan tai työttömyysturvalautakunnan lainvoimaisen päätöksen olevan 1 momentissa mainitulla tavalla virheellinen, on ministeriöllä ja vastaavasti kansaneläkelaitoksella oikeus saattaa asia vakuutusosoikeuden ratkaistavaksi. Vakuutusosoikeudella on oikeus asianomaista kuultuaan oikaista aikaisempi päätös tai poistaa se ja määrätä asia uudelleen käsiteltäväksi.

1.1.13. Asiavirheen sekä kirjoitus- ja laskuvirheen korjaaminen

Työttömyysturvalain 43 § koskee lainvoiman saaneessa päätöksessä olevan virheen korjaamista päätöksen poistamismenettelyä käyttäen. Hallintomenettelylain (598/82) 26 §:n mukaan, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen, viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen (asiavirheen korjaaminen). Asiavirhettä ei saa kuitenkaan korjata asianosaisten suostumuksetta. Hallintomenettelylain 27 §:n mukaan, jos päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe, päätöksen tehneen viranomaisen on korjattava se (kirjoitusvirheen korjaaminen). Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

Hallintomenettelylain 2 §:n mukaan, jos muussa laissa on hallintomenettelylaista poikkeavia säännöksiä, noudatetaan niitä. Tämän

vuoksi ehdotetaan työttömyysturvalakiin lisättäväksi uusi 43 a §, johon tulisivat säännökset asiavirheen ja kirjoitusvirheen korjaamisesta.

Työttömyysturvalakiin ehdotetaan lisättäväksi samalla hallintomenettelylain 28 §:n mukaiset korjaamismenettelyä koskevat säännökset uuteen 43 b §:ään.

1.1.14. Itseoikaisu

Työttömyysturvalain 43 §:n 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaalivakuutustoimikunta, työttömyyskassa tai työttömyysturvalautakunta voisivat oikaista myös päätöksen, joka ei ole saanut lainvoimaa.

1.1.15. Valtionasiamies

Työttömyysturvalain 43 §:n 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saattaa työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan päätös vakuutusosoikeuden ratkaistavaksi, jos se katsoo päätöksen perustuvan väärään tai puutteelliseen selvitykseen tai olevan ilmeisesti lain vastainen. Vastaava oikeus on myös kansaneläkelaitoksella sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyysturvalautakunnan päätökseen nähden. Muutoksenhakumahdollisuudella pyritään yhtenäistämään käytäntöä etuuskien myöntämisessä. Nykyinen menettely on kuitenkin osittain puutteellinen. Lain 3 §:n 1 momentin mukaan työttömyysturvan toimeenpanon johdossa, valvonnassa ja kehittämisessä ylimpänä viranomaisena toimii työvoimapoliittisten asioiden osalta työministeriö. Näin ollen nykyisen sosiaali- ja terveysministeriön ja kansaneläkelaitoksen muutoksenhakumenettelyn voidaan katsoa kohdistuvan vain päätöksen sosiaalipoliittiseen puoleen. Päätösten työvoimapoliittisen osan yhtenäistämiseksi maan eri osissa olisi myös työvoimapoliittisiin päätöksiin kohdistuvaa muutoksenhakumenettelyä kehitettävä.

Entisessä työttömyyskorvausjärjestelmässä oli erityinen valtion asiamies, joka valvoi ensi tilassa valtion etua. Vastaavaa valtionasiamiestä ei ole nykyisessä työttömyysturvajärjestelmässä. Valtionasiamiehestä saatujen myönteisten kokemusten perusteella lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 43 c §, jonka mukaan jokaisessa työvoimapiirissä olisi työministeriön määräämä valtionasiamies valvomassa 3 §:n 3,

4 ja 5 momentissa tarkoitettujen lausuntojen lainmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta. Asiamies olisi oikeutettu hakemaan työttömyyspäivärahan saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä koskevassa asiassa vakuutus oikeudelta lainvoimaisen päätöksen poistamista 43 §:n mukaisesti. Valtionasiamiehellä olisi läsnäolo ja puheoikeus työvoimatoimikunnan kokouksessa. Asiamiehellä olisi oikeus puuttua työvoimapolitiittisiin edellytyksiin myös asianosaisen eduksi. Lain 29 §:ää ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että valtionasiamiehellä olisi oikeus saada pykälässä tarkoitettuja tietoja. Sosiaalivakuutustoimikunnan, työttömyyskassan ja työttömyysturvalautakunnan tulisi ehdotuksen mukaan pyynnöstä antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi valtionasiamiehelle.

Valtionasiamiesjärjestelmä on tarkoitus toteuttaa määräämällä jokaisessa työvoimapiirissä tarkastaja hoitamaan valtionasiamiehen tehtäviä. Tarkemmat säännökset valtionasiamiehstä annettaisiin asetuksella.

1.2. Työttömyyskassalaki

Työttömyyskassalaissa (603/84) ei ole täsmällistä säännöstä siitä, milloin kassan jäsenyys aikaisintaan voi alkaa. Tämän puutteen korjaamiseksi ehdotetaan työttömyyskassalain 3 §:ään lisättäväksi uusi 8 momentti. Sen mukaan kassan jäsenyys alkaa siitä päivästä, josta alkaen henkilö on maksanut jäsenmaksunsa, aikaisintaan kuitenkin siitä ajankohdasta, jona hän on kirjallisesti hakenut kassan jäsenyyttä.

Lain 4 §:n 2 momentin mukaan jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä. Laissa ei ole säädetty, mistä päivästä lukien erottaminen voi tapahtua. Tämän puutteen korjaamiseksi työttömyyskassalain 4 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä siitä päivästä lukien, josta jäsenmaksut ovat maksamatta.

Lain 4 §:n 5 momentin mukaan eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja. Koska jäsenmaksuja on saatettu maksaa taannehtivan erottamisajankohdan jälkeiseltä ajalta, 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole

oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan. Eroamis- tai erottamisajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvat jäsenmaksut voidaan näin ollen palauttaa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuista muutoksista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1990 lisäkustannuksia noin 4 miljoonaa markkaa. Pääasiassa kustannukset johtuisivat työttömyysturvalain 19 §:n muuttamisesta. Työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 11 kohdasta syntyy vähäistä säästöä. Muutoksista aiheutuvat lisäkustannukset vuonna 1990, yhteensä noin 4 miljoonaa markkaa, jakautuisivat seuraavasti: Valtion rahoittaman perusturvan osuus kustannuksista olisi noin 0,4 miljoonaa markkaa. Ansioturvan osuus olisi noin 3,6 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus olisi noin 1,7 miljoonaa markkaa, työnantajien osuus noin 1,7 miljoonaa markkaa ja työttömyyskassojen osuus noin 0,2 miljoonaa markkaa. Ehdotetusta valtionasiamiesjärjestelmästä ei aiheutuisi lisäkustannuksia, koska tarkoitus on määrätä jokaisessa työvoimapiirissä tarkastaja hoitamaan oman toimensa ohella valtionasiamiehen tehtäviä. Työttömyyskassalain muutos ei aiheuttaisi kustannuksia.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, kuitenkin siten, että työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 7 kohta tulisi voimaan 1 päivänä lokakuuta 1990. Työttömyysturvalain 19 §:n 1 momenttia sovellettaisiin myös henkilöön, jonka työsuhde on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osa-aikaiseksi ennen tämän lain voimaantuloa.

Työttömyysturvalain 7 ja 8 §:ää, 9 §:n 1—3 momenttia, 11 §:ää ja 13 §:n 2 momenttia sovellettaisiin tilanteissa, joissa karenssajan piiriin kuuluva tapahtuma on sattunut tai, kun kysymys on 9 §:n 4 momentissa tarkoitettua työmarkkinoilta poissaolosta, henkilö on ilmoittautunut työvoimatoimistoon 1 päivänä heinäkuuta 1990 tai sen jälkeen.

Ennen työttömyysturvalain muutosten voi-

maantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 momentin johdantolauseen ruotsinkielinen sanamuoto, 5 §:n 1 momentin 7, 9 ja 10 kohta, 7 §:n 1 momentti, 8, 9 ja 11 §, 13 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin 2, 5 ja 6 kohta, 29 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 2 momentti ja 43 §:n otsikko sekä 3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 § osittain muutettuna 6 päivänä kesäkuuta 1986 annetulla lailla (426/86) ja 19 §:n 1 momentti 20 päivänä tammikuuta 1989 annetussa laissa (69/89), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 4, 5 ja 6 momentti, 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1987 annetulla lailla (226/87), uusi 11 kohta, 29 §:ään uusi 3 momentti ja 10 lukuun uusi 43 a—43 c § seuraavasti:

3 §

Toimeenpanoelimet

— — — — —

Työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2 momentissa, 7—11 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon. Työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Työvoimatoimisto voi siirtää 3 momentissa tarkoitetun lausunnon antamisen työvoimatoimikunnalle, jos lausunnolla on yleistä työvoimapolitiittista merkitystä tai jos työvoimatoimisto katsoo siirtämisen muusta erityisestä syystä aiheelliseksi. Työvoimatoimikunnan tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Joka on tyytymätön 3 momentissa tarkoitettuun työvoimatoimiston antamaan lausuntoon, saa hakea siihen kirjallisesti oikaisua työvoimatoimikunnalta viimeistään 14 päivänä sen jälkeen, kun hän sai tiedon työvoimatoimiston antamasta lausunnosta.

Lausunto- ja oikaisumenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Työttömyyspäiväraha-oikeuden rajoitukset

Työttömyyspäivärahaan ei ole oikeutta henkilöllä:

7) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi. Työttömyyspäivärahaan ei myöskään ole oikeutta henkilöllä, joka saa tilapäistä vanhempainrahaa;

9) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä;

10) joka on katsottava päätoimiseksi opiskelijaksi; tai

11) sellaisen vapaan ajalta, joka perustuu lain tai työehtosopimuksen mukaiseen työajan lyhentämiseen.

7 §

Velvollisuus ottaa vastaan työtä

Henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta työvoimaviranomaisen osoittamaa tai hänelle muuten yksilöidysti tarjottua lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumaton ta työtä, jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana ja josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikka-

kunnalla sellaisesta työstä maksettava käypä palkka, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahan kuuden viikon ajalta työstä kieltäytymisestä lukien. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeus työttömyyspäivärahaan alkaa vastaavasti kolmen viikon kuluttua.

8 §

Velvollisuus osallistua koulutukseen

Alle 50-vuotias henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy menemästä sellaiseen työvoimaviranomaisen osoittamaan hänelle soveltuvaan koulutukseen, jonka aikana hänen ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, tai joka aloitettuaan koulutuksen alle 50-vuotiaana ilman pätevää syytä on eronnut tai omasta syystään on erotettu koulutuksesta, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta koulutuksesta kieltäytymisestä, eroamisesta tai erottamisesta lukien. Tällaisena koulutuksena pidetään 17—19-vuotiaiden osalta ammatillista koulutusta, jossa oppilas saa koulutuksessa oleville kuuluvat kohtuulliset sosiaaliset edut.

9 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan eräissä tapauksissa

Henkilö, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, tai on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kolmen viikon ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsopimusta syntynyt, tai jona työsuhte on päättynyt.

Jos työntekijä, jonka työsuhteeseen sovelletaan työsopimuksen irtisanomismenettelystä annettua lakia (124/84), on tehnyt sanotun lain 10 §:n mukaisen ilmoituksen eikä tätä ilmoitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa annetun lainvoimaisen tuomion tai muun työsopimuksen irtisanomismenettelystä annetun

lain mukaan lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettua ajalta aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä.

Jos työntekijä, jonka tekemään työhön sovelletaan merimieslakia (423/78), on nostanut kuuden kuukauden kuluessa kanteen työsopimuksensa irtisanomisesta eikä kannetta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa tehdyn lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettua ajalta aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä. Jos työntekijä on kuuden kuukauden kuluessa työsopimuksensa purkamisesta nostanut kanteen väittäen, ettei työnantajalla olisi ollut perustetta edes työsopimuksen irtisanomiseen, sovelletaan, mitä edellä tässä momentissa on sanottu.

Henkilö, joka on ollut yli kolme kuukautta poissa työmarkkinoilta eikä voi esittää hyväksyttävää syytä poissaololleen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta työvoimatoimistoon ilmoittautumisesta lukien.

11 §

Toistuva työstä tai koulutuksesta kieltäytyminen

Jos henkilö toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta 7 §:ssä tarkoitettua työtä tai menemästä 8 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen tai hänen tätä vastaavasta menettelystään muutoin voidaan päätellä, ettei hän halua ottaa vastaan hänelle sopivaksi katsottavaa työtä tai osallistua hänelle soveltuvaan koulutukseen, hänellä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan ennen kuin hän on ollut työssä tai 8 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa kahdeksan viikkoa.

13 §

Oikeus peruspäivärahaan

Henkilöllä, joka tulee ensimmäistä kertaa työmarkkinoille, ei ole oikeutta peruspäivärahaan kuuden viikon ajalta työvoimatoimistoon ilmoittautumisesta lukien. Edellä sanottua ra-

joitusta ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joka on tullut työnhakijaksi valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta, eikä henkilöön, joka on aikaisemmin toiminut yrittäjänä ja jonka voidaan katsoa ammatitaitonsa ja tekemänsä työ huomioon ottaen olleen työmarkkinoilla ja joka on keskeyttänyt tai lopettanut yritystoimintansa.

19 §

Osa-aikatyön vastaanottaminen

Kun työtön henkilö ottaa vastaan osa-aikatyötä tai kun työntekijän työsuhte on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osa-aikaiseksi, hänellä on oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan siten, että päiväraha ja 75 prosenttia osa-aikatyöstä saadun palkan siitä osasta, joka ylittää 650 markkaa, voivat kuu-
kaudessa yhteensä nousta määrään, joka päivärähanä muutoin olisi voitu maksaa.

27 §

Sosiaalietuuksien vaikutus työttömyyspäivärahaan

Jos henkilö saa muuta kuin 5 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai jos hän saa kansaneläkettä kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella, hänen täysimääräisen peruspäivärahansa määrää tai hänelle maksettavaa ansi-
oon suhteutettua päivärahaa vähennetään etuuden määrällä. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

2) kansaneläkelain mukainen hoitotuki;

5) vammaistukilain (124/88) mukainen vammaistuki;

6) erorahallain (947/78) ja valtion virkamieslain (755/86) mukainen eroraha;

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö sekä työttömyyskassa ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimikunnalle, työttö-

myyskassalle ja valtionasiamiehelle sekä tässä laissa tarkoitetuille muutoksenhakuviranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäiväraha-oikeuden ratkaisemisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksistä muuta johdu.

Työvoimatoimistot ja työvoimatoimikunnat ovat velvolliset antamaan valtionasiamiehelle pyynnöstä tiedoksi työvoimapolitiittiset lausun-
tonsa siinä laajuudessa, kun tämä katsoo tarpeelliseksi.

34 §

Työvoimatoimikunta

Työvoimatoimiston yhteydessä toimivan työvoimatoimikunnan muista kuin 3 §:n 4 ja 5 momentissa mainituista tehtävistä säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös toimikunnan kokoonpanosta, päätösvaltaisuudesta, päätöksenteosta ja kustannusten korvaamisesta sekä jäsenten palkkioista.

38 §

Sosiaalivakuutustoimikunnan ja työttömyyskassan päätös ja muutoksenhaku siihen

Työvoimatoimiston ja työvoimatoimikunnan 3 §:n 3, 4 ja 5 momentin mukaan antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

43 §

Päätöksen poistaminen

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo työttömyyskassan tai työttömyysurvalautakunnan ja kansaneläkelaitos vastaavasti sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyysurvalautakunnan lainvoimaisen päätöksen olevan 1 momentissa mainitulla tavalla virheellinen, on ministeriöllä ja vastaavasti kansaneläkelaitoksella oikeus saattaa asia vakuutus-oikeuden ratkaistavaksi. Vakuutus-oikeudella on oikeus asianomaisista kuultuaan oikaista aikaisempi päätös tai poistaa se ja määrätä asia uudelleen käsiteltäväksi.

Jos on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, sosiaalivakuutustoimikunta, työttömyyskassa tai työttömyysturvalautakunta voi aiemman päätöksen estämättä käsitellä asian uudelleen.

— — — — —

43 a §

Virheen korjaaminen

Jos sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyyskassan päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen (*asiavirhe*), sosiaalivakuutustoimikunta tai työttömyyskassa voi poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaista asian uudelleen. Asiavirhettä ei kuitenkaan saa korjata asianosaisen suostumuksesta.

Jos päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe (*kirjoitusvirhe*), sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyyskassan on korjattava se. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

43 b §

Korjaamismenettely

Jos 43 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen on haettu muutosta, korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta on ilmoitettava ja siinä tehty päätös toimitettava muutoksenhakuelimelle.

Käsitellessään asia- tai kirjoitusvirheen korjaamista sosiaalivakuutustoimikunta tai työttömyyskassa voi väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen osittain tai kokonaan.

Korjaamisesta on tehtävä merkintä päätöksen tallekappaleeseen. Korjattu tai uusi päätös on annettava asianosaiselle.

Päätökseen, jolla virheen korjaamista tarkoittavaa vaatimusta ei ole hyväksytty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

43 c §

Valtionasiamies

Jokaisessa työvoimapiirissä on työministeriön määräämä valtionasiamies, joka valvoo 3 §:n 3, 4 ja 5 momentissa tarkoitettujen lausuntojen lainmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta. Valtionasiamies on oikeutettu hakemaan työttömyyspäivärahan saamisen työvoimapolliittisia edellytyksiä koskevassa asiassa vakuutus oikeudelta lainvoimaisen päätöksen poistamista 43 §:n mukaisesti.

Valtionasiamiehellä on läsnäolo- ja puheoikeus työvoimatoimikunnan kokouksessa.

Valtionasiamies voi määrätä, että sosiaalivakuutustoimikunnan, työttömyyskassan ja työttömyysturvalautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi valtionasiamiehelle.

Tarkemmat säännökset valtionasiamiehestä annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, kuitenkin siten, että 5 §:n 1 momentin 7 kohta tulee voimaan 1 päivänä lokaakuuta 1990. Lain 19 §:n 1 momenttia sovelletaan myös henkilöön, jonka työsuhde on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osajaksaiseksi ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 7 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työstä kieltäytyminen, ja 8 §:ää, jos koulutuksesta kieltäytyminen, eroaminen tai erottaminen on tapahtunut lain tultua voimaan. Lain 9 §:n 1—3 momenttia sovelletaan, jos menettely, joka on aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, on tapahtunut lain tultua voimaan tai jos työsuhde on päättynyt lain tultua voimaan. Lain 9 §:n 4 momenttia ja 13 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos ilmoittautuminen työvoimatoimistoon on tapahtunut lain tultua voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

L a k i**työttömyyskassalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 4 §:n 2 ja 5 momentti sekä

lisätään 3 §:ään uusi 8 momentti seuraavasti:

3 §*Jäsenyyden ehdot*

kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä siitä päivästä lukien, josta jäsenmaksut ovat maksamatta.

Kassan jäsenyys alkaa siitä päivästä, josta alkaen henkilö on maksanut jäsenmaksunsa, aikaisintaan kuitenkin siitä päivästä, jona hän on kirjallisesti hakenut kassan jäsenyyttä.

Eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan.

4 §*Huomautus, varoitus ja kassasta erottaminen*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990.

Jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tarja Halonen*

1.

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 1 momentin johdantolauseen ruotsinkielinen sanamuoto, 5 §:n 1 momentin 7, 9 ja 10 kohta, 7 §:n 1 momentti, 8, 9 ja 11 §, 13 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin 2, 5 ja 6 kohta, 29 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 2 momentti ja 43 §:n otsikko sekä 3 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 11 § osittain muutettuna 6 päivänä kesäkuuta 1986 annetulla lailla (426/86) ja 19 §:n 1 momentti 20 päivänä tammikuuta 1989 annetussa laissa (69/89), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 4, 5 ja 6 momentti, 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1987 annetulla lailla (226/87), uusi 11 kohta, 29 §:ään uusi 3 momentti ja 10 lukuun uusi 43 a—43 c § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Toimeenpanoelimet

Työvoimatoimikunta tai työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2 momentissa, 7—11 §:ää, 13 §:n 2 momentissa *sekä* 16 §:n 4 ja 5 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. *Työvoimatoimikunnan* tai työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Työvoimatoimisto antaa työttömyysturvan saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joista säädetään 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 3, 8 ja 10 kohdassa sekä 2 momentissa, 7—11 §:ssä ja 13 §:n 2 momentissa, sosiaalivakuutustoimikuntaa ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon. Työvoimatoimiston tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Työvoimatoimisto voi siirtää 3 momentissa tarkoitetun lausunnon antamisen työvoimatoimikunnalle, jos lausunnolla on yleistä työvoimapolitiittista merkitystä tai jos työvoimatoimisto katsoo siirtämisen muusta erityisestä syystä aiheelliseksi. Työvoimatoimikunnan tulee työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan pyynnöstä täydentää lausuntoaan viipymättä.

Joka on tyytymätön 3 momentissa tarkoitettuun työvoimatoimiston antamaan lausuntoon, saa hakea siihen kirjallisesti oikaisua työvoimatoimikunnalta viimeistään 14 päivänä sen jälkeen, kun hän sai tiedon työvoimatoimiston antamasta lausunnosta.

Lausunto- ja oikaisumenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Työttömyyspäivärahaoikeuden rajoitukset

Työttömyyspäivärahaan ei ole oikeutta henkilöllä:

7) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa

7) jolla on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi;

taikka jolle on myönnetty lomaa raskauden ja synnytyksen tai lapsen hoidon vuoksi. *Työttömyyspäivärahaan ei myöskään ole oikeutta henkilöllä, joka saa tilapäistä vanhempainrahaa;*

9) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä; *tai*

10) joka on katsottava päätoimiseksi opiskelijaksi;

9) siltä ajalta, jolta hän saa maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä;

10) joka on katsottava päätoimiseksi opiskelijaksi; *tai*

11) sellaisen vapaan ajalta, joka perustuu lain tai työehtosopimuksen mukaiseen työajan lyhentämiseen.

7 §

Velvollisuus ottaa vastaan työtä

Henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta *hänelle tarjona olevaa*, lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumatonta työtä, jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana ja josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava käypä palkka, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan *ennen kuin hän on ollut työssä tai työnhakijana työvoimatoimistossa* kuusi viikkoa työstä kieltäytymisestä lukien. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeus työttömyyspäivärahaan alkaa vastaavasti kolmen viikon kuluttua.

7 §

Velvollisuus ottaa vastaan työtä

Henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta *työvoimaviranomaisen osoittamaa tai hänelle muuten yksilöidysti tarjottua* lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumatonta työtä, jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana ja josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava käypä palkka, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan *kuuden viikon ajalta* työstä kieltäytymisestä lukien. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeus työttömyyspäivärahaan alkaa vastaavasti kolmen viikon kuluttua.

9 §

Velvollisuus osallistua koulutukseen

Mitä 7 ja 8 §:ssä on säädetty, sovelletaan myös sellaiseen alle 50-vuotiaaseen henkilöön, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy menemästä sellaiseen työvoimaviranomaisen osoittamaan hänelle soveltuvaan koulutukseen, jonka aikana hänen ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, tai joka aloitettuaan koulutuksen alle 50-vuotiaana ilman pätevää syytä on eronnut tai omasta syystään on joutunut eroamaan koulutuksesta. Tällaisena koulutuksena pidetään 17-vuotiaiden osalta ammatillista koulutusta, jossa oppilas saa koulutuksensa oleville kuuluvat kohtuulliset sosiaaliset edut

8 §

Velvollisuus osallistua koulutukseen

Alle 50-vuotias henkilö, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy menemästä sellaiseen työvoimaviranomaisen osoittamaan hänelle soveltuvaan koulutukseen, jonka aikana hänen ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, tai joka aloitettuaan koulutuksen alle 50-vuotiaana ilman pätevää syytä on eronnut tai omasta syystään on *erotettu* koulutuksesta, *ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta koulutuksesta kieltäytymisestä, eroamisesta tai erottamisesta lukien*. Tällaisena koulutuksena pidetään 17—19-vuotiaiden osalta ammatillista koulutusta,

Voimassa oleva laki

ja jossa lukukausimaksu ei ylitä yleisissä ammattikouluissa oppilailta perittävää maksua.

11 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan eräissä tapauksissa

Henkilöllä, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhteen päättymisen taikka joka on ollut pitkähkön ajan poissa työmarkkinoilta eikä voi esittää hyväksyttävää syytä poissaololleen, ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan ennen kuin hän on ollut työssä tai työnhakijana työvoimatoimistossa kuusi viikkoa.

Jos työntekijä on tehnyt työsuhteen irtisanomismenettelystä annetun lain (124/84) 10 §:n mukaisen ilmoituksen eikä tätä ilmoitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että henkilö olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa annetun lainvoimaisen tuomion tai muun työsuhteen irtisanomismenettelystä annetun lain mukaan lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun kuuden viikon ajalta.

Ehdotus

jossa oppilas saa koulutuksessa oleville kuuluvat kohtuulliset sosiaaliset edut.

9 §

Oikeus työttömyyspäivärahaan eräissä tapauksissa

Henkilö, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhteen päättymisen, tai on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kuuden viikon ajalta. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, hän ei ole oikeutettu työttömyyspäivärahaan kolmen viikon ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhteen syntynyt, tai jona työsuhte on päättynyt.

Jos työntekijä, jonka työsuhteeseen sovelletaan työsuhteen irtisanomismenettelystä annettua lakia (124/84), on tehnyt sanotun lain 10 §:n mukaisen ilmoituksen eikä tätä ilmoitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa annetun lainvoimaisen tuomion tai muun työsuhteen irtisanomismenettelystä annetun lain mukaan lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitetulta ajalta aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä.

Jos työntekijä, jonka tekemään työhön sovelletaan merimieslakia (423/78), on noston kuuden kuukauden kuluessa kanteen työsuhteen irtisanomisesta eikä kannetta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen. Milloin työsuhteen on katsottava asiassa tehdyn lopullisena pidettävän ratkaisun jälkeen päättyneen työntekijästä johtuneesta syystä, sovelletaan 1 momentissa tarkoitettulta ajalta aiheettomasti maksetun työttömyyspäivärahan takaisinperintään 31 §:n säännöksiä. Jos työntekijä on kuuden kuukauden kuluessa työsuhteen purkamisesta noston kanteen väittäen, ettei työnantajalla olisi ollut perustetta edes

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Toistuva työstä kieltäytyminen

Jos henkilö toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta 7 §:n mukaista työtä tai hänen tätä vastaavasta menettelystään muutoin voidaan päätellä, ettei henkilö halua ottaa vastaan hänelle sopivaksi katsottavaa työtä, hänellä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan ennen kuin hän on ollut työssä kahdeksan viikkoa.

11 §

Toistuva työstä tai koulutuksesta kieltäytyminen

Jos henkilö toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta 7 §:ssä tarkoitettua työtä tai menemästä 8 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen tai hänen tätä vastaavasta menettelystään muutoin voidaan päätellä, ettei hän halua ottaa vastaan hänelle sopivaksi katsottavaa työtä tai osallistua hänelle soveltuvaan koulutukseen, hänellä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan ennen kuin hän on ollut työssä tai 8 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa kahdeksan viikkoa.

13 §

Oikeus peruspäivärahaan

Henkilöllä, joka tulee ensimmäistä kertaa työmarkkinoille, on oikeus peruspäivärahaan vasta sen jälkeen, kun hän on ollut työssä tai työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä kuusi viikkoa. Edellä sanottua rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joka on tullut työnhakijaksi valmistuttuaan ammatin oppilaitoksesta, eikä henkilöön, joka on aikaisemmin toiminut yrittäjänä ja hänen voidaan katsoa ammattitaitonsa ja tekemänsä työ huomioon ottaen olleen työmarkkinoilla ja hän on keskeyttänyt tai lopettanut yritystoimintansa.

19 §

Osa-aikatyön vastaanottaminen

Kun työtön henkilö ottaa vastaan osa-aikatyötä, hänellä on oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan siten, että päiväraha ja 75 prosenttia osa-aikatyöstä saadun palkan siitä osasta, joka ylittää 650 markkaa, voivat kuuksaudessa yhteensä nousta määrään, joka päivärähanä muutoin olisi voitu maksaa.

Henkilöllä, joka tulee ensimmäistä kertaa työmarkkinoille, ei ole oikeutta peruspäivärahaan kuuden viikon ajalta työvoimatoimistoon ilmoittautumisesta lukien. Edellä sanottua rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, joka on tullut työnhakijaksi valmistuttuaan ammattiin oppilaitoksesta, eikä henkilöön, joka on aikaisemmin toiminut yrittäjänä ja jonka voidaan katsoa ammattitaitonsa ja tekemänsä työ huomioon ottaen olleen työmarkkinoilla ja joka on keskeyttänyt tai lopettanut yritystoimintansa.

19 §

Osa-aikatyön vastaanottaminen

Kun työtön henkilö ottaa vastaan osa-aikatyötä tai kun työntekijän työsuhte on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osa-aikaiseksi, hänellä on oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan siten, että päiväraha ja 75 prosenttia osa-aikatyöstä saadun palkan siitä osasta, joka ylittää 650 markkaa, voivat kuu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kaudessa yhteensä nousta määrään, joka päivärahana muutoin olisi voitu maksaa.

27 §

*Sosiaalietuuksien vaikutus
työttömyyspäivärahaan*

Jos henkilö saa muuta kuin 5 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai jos hän saa kansaneläkettä kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella, hänen täysimääräisen peruspäivärahansa määrää tai hänelle maksettavaa ansiioon suhteutettua päivärahaa vähennetään etuuden määrällä. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

2) kansaneläkelain mukainen apu- ja hoitotulsi;

5) invaliidirahain (374/51) mukainen invalidiraha;

6) erorahain (947/78) mukainen eroraha ja valtion virkamiesten erorahasta annetun valtioneuvoston päätöksen (1075/77) mukainen eroraha;

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö sekä työttömyyskassa ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimikunnalle ja työttömyyskassalle sekä tässä laissa tarkoitetuille muutoksenhakuviranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäivärahoikeuden ratkaisemisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksistä muuta johdu.

27 §

*Sosiaalietuuksien vaikutus
työttömyyspäivärahaan*

Jos henkilö saa muuta kuin 5 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai jos hän saa kansaneläkettä kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella, hänen täysimääräisen peruspäivärahansa määrää tai hänelle maksettavaa ansiioon suhteutettua päivärahaa vähennetään etuuden määrällä. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

2) kansaneläkelain mukainen *hoitotuki*;

5) *vammaistukilain* (124/88) mukainen *vammaistuki*;

6) erorahain (947/78) ja valtion virkamieslain (755/86) mukainen eroraha;

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö sekä työttömyyskassa ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, sosiaalivakuutustoimikunnalle, työttömyyskassalle ja *valtionasiamiehelle* sekä tässä laissa tarkoitetuille muutoksenhakuviranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäivärahoikeuden ratkaisemisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta häntä itseään koskevat tiedot, jollei yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksistä muuta johdu.

Työvoimatoimistot ja työvoimatoimikunnat ovat velvolliset antamaan valtioneuvostolle pyynnöstä tiedoksi työvoimapolitiittiset lausun-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tonsa siinä laajuudessa, kuin tämä katsoo tarpeelliseksi.

34 §

Työvoimatoimikunta

Työvoimatoimiston yhteydessä toimivan työvoimatoimikunnan muista kuin 3 §:n 3 momentissa mainituista tehtävistä säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös toimikunnan kokoonpanosta, päätösvaltaisuudesta, päätöksenteosta ja kustannusten korvaamisesta sekä jäsenten palkkioista.

34 §

Työvoimatoimikunta

Työvoimatoimiston yhteydessä toimivan työvoimatoimikunnan muista kuin 3 §:n 4 ja 5 momentissa mainituista tehtävistä säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös toimikunnan kokoonpanosta, päätösvaltaisuudesta, päätöksenteosta ja kustannusten korvaamisesta sekä jäsenten palkkioista.

38 §

*Sosiaalivakuutustoimikunnan ja
työttömyyskassan päätös ja muutoksenhaku
siihen*

Työvoimatoimikunnan ja työvoimatoimiston 3 §:n 3 momentin mukaan antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Työvoimatoimiston ja työvoimatoimikunnan 3 §:n 3, 4 ja 5 momentin mukaan antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

43 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan ja kansaneläkelaitos vastaavasti sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyysturvalautakunnan päätöksen olevan 1 momentissa mainitulla tavalla virheellinen, on ministeriöllä ja vastaavasti kansaneläkelaitoksella oikeus saattaa asia vakuutusoikeuden ratkaistavaksi. Vakuutusoikeudella on oikeus asianomaista kuultuaan oikaista aikaisempi päätös tai poistaa se ja määrätä asia uudelleen käsiteltäväksi.

Jos on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, sosiaalivakuutustoimikunta, työttömyyskassa ja työttömyysturvalautakunta voi aiemman *lainvoimaisen* päätöksen estämättä käsitellä asian uudelleen.

43 §

Päätöksen poistaminen

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo työttömyyskassan tai työttömyysturvalautakunnan ja kansaneläkelaitos vastaavasti sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyysturvalautakunnan *lainvoimaisen* päätöksen olevan 1 momentissa mainitulla tavalla virheellinen, on ministeriöllä ja vastaavasti kansaneläkelaitoksella oikeus saattaa asia vakuutusoikeuden ratkaistavaksi. Vakuutusoikeudella on oikeus asianomaista kuultuaan oikaista aikaisempi päätös tai poistaa se ja määrätä asia uudelleen käsiteltäväksi.

Jos on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, sosiaalivakuutustoimikunta, työttömyyskassa tai työttömyysturvalautakunta voi aiemman päätöksen estämättä käsitellä asian uudelleen.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**43 a §**Virheen korjaaminen*

Jos sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyyskassan päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen (asia virhe), sosiaalivakuutustoimikunta tai työttömyyskassa voi poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaista asian uudelleen. Asiovirhettä ei kuitenkaan saa korjata asianosaisen suostumuksetta.

Jos päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe (kirjoitusvirhe), sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyyskassan on korjattava se. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohutuuttomaan tulokseen.

*43 b §**Korjaamismenettely*

Jos 43 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen on haettu muutosta, korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta on ilmoitettava ja siinä tehty päätös toimitettava muutoksenhakuelimelle.

Käsitellessään asia- tai kirjoitusvirheen korjaamista sosiaalivakuutustoimikunta tai työttömyyskassa voi väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen osittain tai kokonaan.

Korjaamisesta on tehtävä merkintä päätöksen tallekappaleeseen. Korjattu tai uusi päätös on annettava asianosaiselle.

Päätökseen, jolla virheen korjaamista tarkoittavaa vaatimusta ei ole hyväksytty, ei saa hakea muutosta valittamalla.

*43 c §**Valtionasiamies*

Jokaisessa työvoimapiirissä on työministeriön määräämä valtionasiamies, joka valvoo 3 §:n 3, 4 ja 5 momentissa tarkoitettujen lausuntojen lainmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta. Valtionasiamies on oikeutettu hakemaan työttömyyspäivärahan saamisen työvoimapolliittisia edellytyksiä koskevassa asiassa vakuutus oikeudelta lainvoimaisen päätöksen poistamista 43 §:n mukaisesti.

Valtionasiamiehellä on läsnäolo- ja puheoikeus työvoimatoimikunnan kokouksessa.

Valtionasiamies voi määrätä, että sosiaaliva-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kuutustoimikunnan, työttömyyskassan ja työttömyysturvalautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi valtionasiamiehelle.

Tarkemmat säännökset valtionasiamiehestä annetaan asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, kuitenkin siten, että 5 § 1 momentin 7 kohta tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1990. Lain 19 §:n 1 momenttia sovelletaan myös henkilöön, jonka työsuhde on työsopimuslain 39 a §:n mukaisesti muutettu osaaikaiseksi ennen tämän lain voimaantuloa.

Lain 7 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työstä kieltäytyminen, ja 8 §:ää, jos koulutuksesta kieltäytyminen, eroaminen tai erottaminen on tapahtunut lain tultua voimaan. Lain 9 §:n 1—3 momenttia sovelletaan, jos menettely, joka on aiheuttanut sen, ettei työsopimusta ole syntynyt, on tapahtunut lain tultua voimaan tai jos työsuhde on päättynyt lain tultua voimaan. Lain 9 §:n 4 momenttia ja 13 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos ilmoittautuminen työvoimatoimistoon on tapahtunut lain tultua voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**työttömyyskassalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/84) 4 §:n 2 ja 5 momentti sekä
lisätään 3 §:ään uusi 8 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Jäsenyyden ehdot

Kassan jäsenyys alkaa siitä päivästä, josta alkaen henkilö on maksanut jäsenmaksunsa, aikaisintaan kuitenkin siitä päivästä, jona hän on kirjallisesti hakenut kassan jäsenyyttä.

4 §

Huomautus, varoitus ja kassasta erottaminen

Jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä.

Eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja.

Jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä *siitä päivästä lukien, josta jäsenmaksut ovat maksamatta.*

Eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, *jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990.

